

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. vi. post. iii. d[omi]nica[m] aduent[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

cuusmodi sunt virtutes theologice et do-
na spūs sancti: grā sacramentalis et remis-
sio peccatorum et huiusmodi. **Jō** vi. paul. ij. **Coz.** vi.
hortamur vos ne in vacuū grām dei re-
cipiatis. **Secūdo** de donis corporalibus
cuusmodi sunt fortitudo pulcritudo vali-
tudo quibus multi abutiuntur. **Est** enim corpus quasi
castrum quod a deo tenemur in feudum: debemus
illud custodire caste et serē: quia templum dei
est. **j. Coz.** vi. An nescitis quia corpora vestra
templum sunt spūs sancti. **Triplīci** autē rōne debe-
mus deo suire de corpore et mēbris eius. **Tū**
rōne cōditionis: quia corpus nostrum ipse deus con-
didit. **Tū** rōne expositōis: quia totum corpus
suū pro nobis exposuit. **Tū** rōne pmissōis:
quia tantā remunerationē corpori sibi serui-
enti repromittit: nō dicitur. **j. Coz.** vi. **Corpus**
nō fornicationi debet sed dō. **Tertio** d
donis temporalibus. **Ecclesia.** xj. In bonis sit cor-
tium: et scito quia pro his oibus adducet te
deus in iudiciū. scilicet pro diuitiis: delicijs et ho-
noribus. **De** diuitiis dicitur **iob.** xx. Diuitias
quas deuorauit euomet et de ventre eius
extrahet eas deus. **Et** chryso. sup matth.
Diuitias accepisti: nō ut lasciuie viuas: sed
ut in elemosinis expendas. **Que** enim ha-
bes pauperū sunt sed tibi sunt credita etiam
si ex laboribus iustis et hereditate p̄na suc-
cessor eorum factus es. **Horate** ergo quā di-
uitie bene exposite erūt in testimoniū pro
bonis. **Job.** iij. Quomō potueris esto
misericors et sequitur. **Bonū** enim desaurū
tibi thesaurizas in die necessitatis. **Diui-**
tie autē malorū erūt in testimoniū sue da-
mnatōis. **Jō** auaris dicitur. **Jaco.** v. **Thesau-**
rizatis vobis tram in die nouissimo. **De**
delicijs autem et honoribus dicitur. **Apo.** xviij
quātū glificauit se et in delicijs fuit tantum
date illi tormentū et lucrū. **Quod** tremen-
da est huius ratiōis redditiō de oibus do-
nis. **Exemplū** de **iob** qui a deo misericors
fuit ut diceret. **Job.** xx. **Pater** erā paupe-
rū **Et** tū dicebat. **Job.** xxxj. **Quid** facias
cū surrexerit dñs ad iudicandū: et cū que-
sierit quid respondebo illi. **Quid** non in
vterro fecit me.

Pro tertio. **Audistis** et cetera. **Pensate** quā
res est magni ponderis velis nolīs
rationem habes reddere de oibus cōces-
sis. **Dicit** lex. **Qualitas** negocij est: considera
da. ff. de iudicijs nōnūq̄. **Et** l. vñ vi. l.

vj. qñ. **Et** de appel. **Tū** sit romana. **Et** de
iureiurā. c. vl. in fine. **Nam** si quis haberet
rationē reddere prudenti et sano principi
de mille florenis sub pena capitis **Eredo**
malū eēt sollicitus. et multo magis pro red-
denda rōne de tota vita corā deo et ange-
lis et sanctis oīs. **Tū** **iob** dicebat. **Job.**
xxij. **A** facie eius turbatus sum et colide-
rans eum timore sollicitor.

Geria. vj. post. iij. dñicā aduentus.

Abiiciamus
et cetera. **Abijt** in mōrana cū festi-
natiōe **Lu.** j. **Abijciamus** et
et cetera. **ut** ire possimus in mōrana. **Ubi** sunt
tria cōsideranda: vicia necessaria recessio.
Abijt: recedentis accessio in mōrana: ac-
cedentis festinatio cū festinatione. **De.** j.
Esa. lv. **Derelinquat** impius viam suā et
vir iniquus cogitationes suas et reuertat
ad dñm. **De** secūdo. **Esa.** ij. **Venite** ascē-
damus ad montem dñi et ad domū dei (a-
cob). **De** tertio. **Deb.** iij. **Festinemus** in-
gredi in illam in requiem.

Abijciamus et cetera.
Pro p̄mo. **An** p̄destinatio ch̄i respe-
ctu nostre sit causa exemplaris. **Q**
nō. **Exemplaris** nō est exemplar: sed p̄desti-
natio nō ē aliud q̄ p̄missio pertinet ad exē-
plar igitur. **Cōtra.** **Aug.** de p̄destinatiōe
sc̄toꝝ. **Preclearissimū** iūmē p̄destinatiōis
est iē. **his.** **Rūdet** bonū in. iij. dñ. xj. hoc
pōt intelligi dupliciter. **Aut** de p̄destina-
tione quātū ad principale signatū quod ē di-
uina essentia et sic nulla p̄destinatio exē-
plar habet ab alia: quia oēs vnū sunt. **Aut**
quātū ad cōnotatū quod est grā et gloria: et
tūc dicendū quod duplex est exēplar. **Quod**
dam interius in mente artificis. **Aliud** ex-
terius ad quod aspiciens artifex regulari-
ter: sicut patet in his quod faciunt calciamē-
ta. **Dicendū** itaq̄ quod p̄destinatio christi re-
spectu dei p̄destinantis nō est nostre p̄de-
stinatiōis exēplar. **deus** enim nō p̄destina-
uit nos aspiciens ad aliquid aliud a se sed
vnūquodq̄ p̄uidit in se et disponit fm ra-
tione p̄p̄iam. **Sed** bene ipa ch̄i p̄desti-
natio ē exēplar exteri⁹ directū respectu no-
stri: tam in credendis q̄ in expectandis

Feria. VI. post. III. dñicam aduen

q̄ etiā in operandis. Tūc em̄ in nob̄ vere est gratia dei q̄n̄ ch̄zo efficiuntur cōformes. Et ad illud qd̄ obijcit dicendū qd̄ nihil p̄hibet aliquid esse aliquo mō exemplar: z aliquo mō exemplatū. Hoc bonū. **P**ro fūdamēto. Certū esse debemus de diuina bonitate erga nos si ad eū uoluerim⁹ refu gere. Tūc etiā p̄bs in iob. d̄causis. Causa p̄ma influit bonitatē oib⁹ rebus vna in fluxione: s; eā res ip̄e nō recipiunt eq̄litter sed fm̄ suā capacitātē. S; attēte notan dū qd̄ diuine gratie capacitas est in nobis ex nostro desiderio. Si ergo sit bonū de sideriū secure sperandū est z nullatenus diffidendū. Esop⁹. Sp̄e decet amplecti: spes est uia p̄ma salutis. Et hoc autē ma xime sperare dēim⁹ qd̄ dñs n̄ fieri uoluit frater noster. Circa qd̄ q̄stū est. An ipsa ch̄z p̄destinatio zc. Dic rñ. Ex q̄ p̄clude qd̄ p̄cadmodū se ch̄z n̄ nobis cōforma int̄. ita z n̄ esse est nos sibi p̄formari. Nā ut d̄t Grego. Qui ch̄z uestigia sequi de dignantur cū temeritate sperant ad eius claritatē p̄sequēda gaudia puenire se posse. Audite o p̄ctōres q̄ magis diabolo q̄ ch̄zoyos cōfiguratis. Inuidi: i. curiosi zc. Audite z vos q̄ nō ch̄z: s; mundi z carnis figurā geritis. Auari: i. lubrici zc. q̄ nō sursum sed deorsum affectū habet. Uelut q̄ppe dei fili⁹ in terra: ut nos de fra ad celestia eleuaret. **F**igura. Statim ut cōceptus est in utero uirginali fecit ascēdere in mōtana iudee cū festinatōe. ut habetur. Luc. j. z in euangelio hodierno. Sp̄i ritualis. Si in aia sp̄ialit̄ p̄cipitis. H̄m̄ statim exurgēs a terrenis z carnalib⁹ et ad celestia ascēdetis p̄ setm̄ desideriū. In mōtana inq̄ iudee. i. p̄fessōis diuine laudis. Sed heu pauci sic ambulāt. Ideo phil. ij. d̄t. Multi ambulāt quos spe dicebā uobis. Nūc autē z flens dico inimicos crucis ch̄z q̄rū finis interitus quoz deus uenter est zc.

Pro sc̄do. in p̄cedenti zc. Nūc de red denda ratiōe de oib⁹ malis cōmissis. Ec̄s. xij. Cūcta q̄ fiunt sub sole adducet deus in iudiciū pro omni errato. Et sup̄ illud. ps. Eū accepero sp̄s ego iusticias iudicabo. dr. Ber. Si iudicabit deus iusticias: quomō ergo iniusticias. Eogno sc̄tar tūc dñs iudicia faciēs q̄ nunc igno

ratur iniurias paties. Tūc ergo exigitur de omnibus malis cōmissis.

Primo de cordis cogitatione.

Sc̄do de oris locutione.

Tertio de operis executione.

Primo zc. Sap. j. In cogitationib⁹ imp̄ interrogatio erit. Et eiusdē. vj. c. Ip̄e cogitationes nostras scrutabit. Audite zc.

Sc̄do d̄ cōmissis oris locutiōe. Matt. xij. De omni uerbo ocioso qd̄ locuti fuerint homines reddent rationē in die iudicij. D̄t autē s̄bū ociosum fm̄ hierony. qd̄ sine utilitate loquētis uel audientis p̄ro fert. Si ergo de p̄bis ociosis reddēda est rō: pensate q̄ districta ratio exiget de uerbis diffamatorijs: d̄ceptorijs: z blasphematorijs. Notate etiā qd̄ dicit grego. sup̄ illud. Matt. xxij. Oēs capilli capitis uel stri numerati sūt. Sic de⁹ uias n̄ras p̄s̄derat z gressus dinumerat ut nec min⁹ me cogitationes z minutissima s̄ba q̄ ap̄d nos uis uiluerūt in eius iudicio nō remaneant indiscussa.

Tertio de cōmissis operis executione. Athanasi⁹. Ad cuius aduētū oēs hoies resurgere h̄nt cū corporib⁹ suis z redditurū sūt de factis p̄ijs rationē. Et iob. xij. Obseruasti omnes semitas meas z uestigia pedū meoz p̄siderasti. Et eiusdē. iij. Oculi ei⁹ sup̄ uias hominū z oēs gress⁹ eoz dinumerat.

Nota exemplū de angelo numerante passus heremite. Hic em̄ heremita aquā habebat ad d̄decim milia passuū distantem a sua cella. Ubi dum semel iret ad d̄auri endū defecit. Et ait. Quid necesse est ut hūc laborē patiar: Veniā z habitabo iuxta aquā. Tunc retro p̄uersus uidit quendā sequentē: numerantē uestigia sua. Et interrogauit quis esset. Qui ait. Ego sum angel⁹ dei missus numerare uestigia tua ut des tibi merces p̄ labore. Qd̄ audies heremita: promptior z fortior fact⁹ ē ad laborandū z adhuc longius ab aq̄ posuit cellā suā. Notate qm̄ sicut oēs passus iustoz numerant ad mercedē: sic oēs pass⁹ z oia facta maloz ad uindictā exigendam.

Pro tertio Audistis zc. Studeat ḡ peccator dū san⁹ est rōnem de peccis reddere ne post mortē inuit⁹ reddere cō

pellat: et tunc sine spe misericordie. **Q**uod sic dicitur ff. ad senatusconsultum turpilianum. l. quod poterat Beneficium iure amittere debet quod copulatur facit quod iure facere debebat. **A**d hoc facit quod dicitur de pe. dis. vij. Si quis in extrema necessitate constitutus penitere velit penam dare possumus: securitate pro non. **A**udite. Si maderet rex peditori suo dicitur. Veni ad me veniam petitur infra triduum et tibi parco. Si autem pretempseris: velis non tibi venies rigore iusticie receptur. **L**ectore ut opinor non tardaret. **E**xpone etc. notando illud ecclesia. v. Ne tardes conuerti ad dominum etc.

Sabbato an. liij. dñica Aduertus.

Abiiciamus

etc. Parate viam domini. Lu. iij. Parasya domini abiiciendo opera etc. vices timore supbie amouendo: spinas auaricie extirpando: lutum luxurie emundando. **P**ropter primū dicit Grego. Illa cum non inuenerit humile pitas refugit mentē. **P**ropter secundū dicit Aug. Ubi est amor mundi: non est qui intret amor dei. **P**ropter tertium dicit ap'ls gal. v. Qui christi sunt carne sua crucifixerunt cum vicijs et concupiscentijs.

Abiiciamus etc.

Pro primo. An in christi predestinatione respectu nostre sit vera ratio causalitatis. **Q**uod non. **C**ornū enim non habet causam: predestinatio autem cuiuslibet est eterna. **C**ontra. Eph. j. Predestinavit nos in adoptione filiorum per iesum christum. **R**ūdet bonū. in iij. dis. xj. Si loquimur de predestinatione ratione notati et de causa in genere cause efficiētis: Dicendum quod hec est in triplici differentia. scilicet effectiua: dispositiua: et estimatiua. **S**i de causa effectiua proprie sic christi predestinatione non potest esse causa respectu nostre quam effectus predestinationis a solo deo est tanquam a principio effectiuo. **G**ram enim et gloriam dabit dominus. **S**i vero loquimur de causa dispositiua per rationem meriti et excitatiua per rationem exempli sic christi predestinatio quantum ad gloriam tunc est causa nostre. **C**hristus enim meruit nobis gratiam et gloriam. **C**hristus etiam per suam gratiam et glorie eminentiam manifesta: excitauit nos ad currendum

ad patriam supernam ad quam preordinati sumus per electionem eternam. **C**um autem dicitur quod predestinatio cuiuslibet est eterna habet verum esse ratione principalis signi. **H**abens bonum. **P**ro secundū. **V**ult in nos exercitare deus ad bonum. **C**onsideratio de christo deus preueniēter exponere possumus quod ait sen. ad lu. **E**ligendus est nobis vir aliquis bonus ac si ante oculos habedus: et tanquam illo spectante viuam? et oia tanquam illo videte faciam? et habet principaliter. non ignoret pene sed magis amorem prout. **H**abere hora. in edlis. **O**derit peccare boni prout amore. **O**derit peccare mali fo: mudine pene. **C**onsideratio ergo hec excitare nos deus ad amorem prout. **S**ed iuxta habet quantum est. **A**n in predestinatione etc. **D**icit rui. **E**t quod clude quod miseri sunt qui diaboli magis quam christi sequuntur cum christus ad hunc venerit ut nos ad se vocaret. **U**bi matth. xj. dicitur bar. **V**enite ad me oēs etc. **M**iseri luxuriosi auari detractores etc. qui non vultis audire tam dulcem christi inuocationem. **S**icut habet quod ea multi sunt non audientes. **P**rofecto quod aniuu retrahere nolunt a proprijs voluptatibus et mundanis curis. **N**am dicit Jo. ix. **S**piritus pitatis mundus non potest recipere. **F**igura. **L**uce. iij. **E**t in euangelio hodierno. **F**actum est verbum domini super ioāne zacharie filium in deserto et tunc venit in oem regionem iordans perditans baptisimū pnie in remissione peccatorum. **Z**acharias quippe interpretatur rememorans dominum. **H**ic ergo efficaciter per dominum super eum qui continue memoriā domini habet in deserto. **I**n corde abstracto a curis mundanis: et voluptatibus carnis: tunc venit ad iudicandum seipsum agendo penam ablutiua peccatorum: quod quod iudicium intelligit per iordanem qui interpretatur riuus iudicij. **E**t pnia signat per baptisimū quia lauat. **A**t si quod diu quis negligit ad cor redire: non potest super eum dei sermo efficaciter habere. **J**o audite illud. **E**sa. xlvj. **D**es puaricatores redite ad cor.

Pro secundo. **I**n prece. etc. **N**unc de ratione redolenda de oibus omisiss bonis. **U**bi seru inuutilis dure increpat. **D**att. xv. quod noluit operari in talento et in tenebras exteriores mittitur. **E**xigitur autem ratio de triplici omissione. **P**rimo de omissione virtuose exercitacionis respectu preceptorum diuinorum et consiliorum. **S**ecundo de omissione fructuo